

Başvuru Numarası : 2024/1172
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.12.2024/48
Karar Numarası : 2024/1243
Başvuran : S.S.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda darp edildiği, hakaretlere maruz kaldığı ve disiplin cezaları aldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Buca Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmeden önce bulunduğu Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ... numaralı odada infaz ve koruma memurları tarafından darp edildiğini,

b. İnfaz ve koruma baş memurluğu odasında hakaretlere maruz kaldığını,

c. Ardından revir odasına götürülerek darp edildiğini, bu olaylara müsaade eden Kurum müdürleri ile infaz ve koruma baş memurundan şikayetçi olduğunu,

ç. Yaşanan olaylar sebebiyle 18/8/2023 tarihli ve 2023/... sayılı Disiplin Kurulu Kararı ile 1 gün ve 18/8/2023 tarihli ve 2023/... sayılı Disiplin Kurulu Kararı ile 20 gün hücreye koyma disiplin cezası aldığı iddia etmektedir.

3. Muhatap Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 4/8/2023 tarihinde başvuranın bulunduğu ... numaralı odada bulunan arızaları tamir etmek üzere infaz ve koruma memurları ile birlikte odaya girildiği,

b. Görevli memurlar odaya girdiğinde başvuranın çeşme musluğunu ve kapı kolunu mutfak tezgahına sert bir şekilde vurarak “*Bunları tamir edeceksiniz, bu kapı kolunu yerine takacaksınız.*” diyerek bağırdığı ve agresif tavırlar sergilemeye başladığı, görevli memurların başvurana yardımcı olmak için geldiklerini ve sakin olması gerektiğini belirttiği ancak başvuranın bağırmasına devam ettiği,

c. Başvurana sakin olması için telkinlerde bulunulduğu ancak başvuranın odasında bulunan sandalyeyi görevli memurların üzerine fırlattığı ve bir memuru parmağından, başka bir memuru ise sol arka kolundan yaraladığı,

ç. Bunun üzerine başvuranın orantılı güç kullanılarak iki kolundan tutulmak suretiyle etkisiz hale getirildiği, müdahale esnasında başvuranın “*Hepinizi pişman edeceğim görürsünüz.*” diyerek direnmeye başladığı, bu

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

esnada kafasını mutfak tezgahına çarptığı ve sol kaşını yaraladığı, başvuranın infaz ve koruma baş memurluğu odasına götürülmek üzere odasından alındığı, bu sırada Kurumun tekli odalarında bulunan mahpusları kışkırtmak için bağırıma başladığı,

d. Bunun üzerine mahpus E.A., M.S.A. ve Ü.Y.Y.'nin oda kapılarına vurarak *“Bırakın lan arkadaşımızı, siz kimsiniz de koğuştan alıyorsunuz?”* diyerek taşkınlık yapmaları üzerine yeteri kadar personel ile gerekli güvenlik önlemleri alınarak mahpusların kalmakta oldukları odalara girildiği, mahpuslara kapıya neden vurdukları sorulduğunda *“Arkadaşımıza destek vermek için kapılara vuruyoruz, arkadaşımızı koğuşa geri verin yoksa vurmaya devam edeceğiz.”* dedikleri,

e. Kurum sükunetini ve güvenliğini korumak için adı geçen mahpusların kalmakta oldukları odalardan alınarak farklı odalara yerleştirildikleri, başvuranın infaz ve koruma baş memurluğu odasına getirildiğinde sakinleştirildikten sonra infaz ve koruma baş memuru ile görüştüğü, başvuranın *“Ben bir şey yapmadım, benim koğuşumun işini yapmak zorundalar, bu memurların işi ne? Eğer yapmazlarsa zorla yaptırırım.”* demesi üzerine başvurana yaptığı davranışların yanlış olduğu, agresif tavırlarına son vermesi gerektiği söylenerek telkinlerde bulunulduğu ve ardından muayenesinin yapılması için Kurum revirine götürüldüğü,

f. Muayenesi yapılan başvuran ile olayda yara alan memurların darp-cebir raporu alması için hastaneye gönderildiği, başvuranın hastane dönüşünde Kurum güvenliğini korumak amacıyla kalmakta olduğu odadan alınarak ... numaralı odaya yerleştirildiği, yaşanan olayla ilgili başvuran ile mahpus E.A., M.S.A. ve Ü.Y.Y. hakkında idari soruşturma başlatıldığı,

g. 4/8/2023 tarihli olay ile ilgili yürütülen idari soruşturma neticesinde Disiplin Kurulu tarafından 18/8/2023 tarihli ve 2023/... sayılı karar ile mahpus E.A., M.S.A. ve Ü.Y.Y. hakkında 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 40'inci maddesine göre ve başvuran hakkında 5275 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesine göre disiplin cezası verilmesine karar verildiği,

ğ. Ayrıca; görevli infaz ve koruma memurlarının başvuranın kalan eşyalarını toplayıp vermek üzere odasına girdiği, eşyalarının toplanması sırasında yapılan aramada siyah çöp poşeti içine konulmuş vaziyette 12 cm uzunluğundaki bir kabzaya monte edilmiş ucu sivriltilmiş 3 cm şiş, 10 cm uzunluğundaki tahta bir kabzaya montelenmiş 4 cm uzunluğunda demir parçası, sökülmiş vantilatör dinamosu ve ayağı, 1 adet sökülmiş Kurum radyo hoparlörü ve bağlantı kabloları ile oda pencerelerinin kenarlarından sökülmiş lastik contaların bulunduğu, yasaklı eşyaların fotoğraflarının çekilerek Kurum nöbetçi müdürüne bilgi verildiği,

h. Bu sebeple; 4/8/2023 tarihinde odada oluşan Kurum demirbaşı zararı ile ele geçirilen kesici delici aletlerle ilgili idari soruşturma başlatıldığı, yürütülen soruşturma neticesinde Disiplin Kurulunun 18/8/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararı ile 5275 sayılı Kanun'un *“Hücreye koyma”* başlıklı 44'üncü maddesine göre başvuran hakkında disiplin cezası verilmesine karar verildiği,

ı. Kurum düzenini bozmak isteyen, kamu malına zarar veren ve Kurum personeline karşı tehdit, hakaret ve yaralama eylemini gerçekleştirerek Kurum personelinin hedef alan başvuranın Kurum personeline zarar verme ihtimali göz önünde bulundurularak ileride telafisi mümkün olmayan neticelerin önlenmesi için İdare ve Gözlem Kurulunun 9/8/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararı ile 5275 sayılı Kanun'un 49'uncu, 53'üncü ve 56'ncı maddesi, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konusu ile 5/6/2015 tarihinde yayımlanan 167 numaralı Genelge'nin 5'inci ve 17'nci maddesi gereği farklı bir ceza infaz kurumuna nakledilmesine karar verildiği,

i. Başvuranın iddiaları ile ilgili Kurum personelinin kusur, kasıt veya ihmalinin söz konusu olmadığı, mevzuata aykırı herhangi işlem gerçekleştirmediği,

j. Başvuranın bulunduğu odada ve revir odasında güvenlik kamerasının bulunmadığı, ayrıca Kurumdaki güvenlik kameralarının ses kaydı alma özelliğinin olmadığı belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Önceden bulunduğu ... numaralı odadan kendi isteğiyle ... numaralı odaya geçtiği, önceden pandemi odası olarak kullanılan odayı kendi temizlediği, oda içerisinde kullanılan birçok eşyanın bozuk olması nedeniyle Kuruma dilekçe yazdığını ancak çeşitli bahaneler ileri sürülerek mağduriyetinin giderilmediği,

b. 4/8/2023 tarihinde Kurum İdaresine sorunlarıyla ilgilenilmediğini belirterek görevli personelin odadaki arızayı gidermesi talebiyle bir dilekçe sunduğu, aynı tarihte teknisyenlerin odaya gelerek kendisine hakaret ettiği, teknisyenler odadan çıkarken sandalyeyi masanın kenarına ittirdiği ancak arkası dönük olduğu sırada birden bir teknisyen ile infaz ve koruma memurunun kendisine saldırarak kendisini odada darp ettiği,

c. Odadan çıkarıldıktan sonra götürüldüğü infaz ve koruma başmemurluğu odasında hakaretlere maruz kaldığı, ardından revir odasında darp edildiği,

ç. Olaydan sonra hastaneye götürülerek darp-cebir raporu aldığı, kendisinin agresif tavırlar sergilemediği, memurlara hakaret etmediği, mahpusları kıskırtmak için bağırmediği, Kurum tarafından kendisine iftira atıldığı, olaya dair herhangi bir ses kaydının bulunmadığı, disiplin cezası almasını gerektirecek bir eylemde bulunmadığı iddia edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)*"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği belirtilmiştir.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur (...) yönlerinden incelenir.*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "*(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup*

bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuranın bulunduğu odada ve revir odasında darp edildiği, infaz ve koruma başmemurluğu odasında hakaretlere maruz kaldığı iddiasına ilişkin olarak muhatap tarafından özetle; başvuranın Kurum teknisyenliğine yazmış olduğu arıza dilekçesine istinaden arızanın giderilmesi amacıyla başvuranın odasına girildiği, görevli memurlar odaya girdiğinde başvuranın agresif tavırlar sergilemeye başladığı, başvurana sakin olması için telkinlerde bulunulduğu ancak başvuranın odasında bulunan sandalyeyi görevli memurların üzerine fırlattığı ve başvuranın infaz ve koruma baş memurluğu odasına getirilmek üzere odasından çıkarıldığı, başvuranın infaz ve koruma baş memurluğu odasına getirildiğinde sakinleştirildikten sonra infaz ve koruma baş memuru ile görüştüğü, başvuranın bulunduğu odanın içerisinde ve revir odasında güvenlik kamerasının bulunmadığı, infaz ve koruma başmemurluğu odasında bulunan güvenlik kamerasının ise ses kaydı almadığı belirtilmiştir.

14. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesinin demokratik toplumların en temel değerlerinden birini kapsadığını yinelemektedir. En zor koşullarda bile AİHS, işkenceyi ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin ifadelerle yasaklamaktadır. 3'üncü madde istisnalara ilişkin bir hüküm getirmez ve 15'inci maddenin ikinci paragrafı uyarınca, kişinin yaşamını tehdit eden acil bir durum söz konusu olduğunda bile bu maddeden herhangi bir sapmaya izin verilmez (AİHM, *Selmouni/Fransa [BD]*, B. No: 25803/94, 28/7/1999, para. 95; AİHM, *Assenov ve diğerleri/Bulgaristan*, B. No: 24760/94, 28/10/1998, para. 93).

15. Kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). İşkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da AİHM, *makul şüphe bulunmaması ya da bütün makul kuşkunun ötesinde* şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak AİHM, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

16. Başvuran bulunduğu odada ve revir odasında darp edildiğini, infaz ve koruma başmemurluğu

odasında hakaretlere maruz kaldığını iddia etmekle birlikte; muhatap Kurumun cevabi yazısı, ekleri ve ilgili içtihat hükümleri birlikte incelendiğinde; başvuranın bulunduğu odanın içerisini ve revir odasını kayda alan bir güvenlik kamerasının bulunmadığı, infaz ve koruma başmemurluğu odasında bulunan güvenlik kamerasının ise ses kaydı almadığı anlaşılmış; bu doğrultuda başvuranın mezkûr iddiasının soyut beyan niteliğinde kaldığı ve somut delillerle desteklenmediği tespit edilmiş olduğundan açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilen mezkûr iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

17. Başvuranın 4/8/2023 tarihinde yaşanan olay nedeniyle disiplin cezaları aldığına ilişkin iddiası kapsamında muhatap tarafından başvurana; 4/8/2023 tarihli olayla ilgili yürütülen idari soruşturma ve olay sonrası başvuranın odasında yapılan aramada ele geçirilen kesici delici aletler ile odada oluşan Kurum demirbaşı zararıyla ilgili yürütülen idari soruşturma neticesinde, 5275 sayılı Kanun'un "Hücreye koyma" başlıklı 44'üncü maddesi kapsamında, Disiplin Kurulunun 18/8/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararı ile 18/8/2024 tarihli ve 2023/... sayılı kararı doğrultusunda disiplin cezaları verildiği belirtilmiştir.

18. 5275 sayılı Kanun'un "Hücreye koyma" başlıklı 44'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendinde yer alan; "hükümlü ve tutukluları kasten veya neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralamak ile görevlileri her türlü kasten yaralamak" fiili ile aynı maddenin 44'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinde yer alan; "üçüncü fıkranın (g) bendinde belirtilenler dışında kalıp da kanuna uygun olarak yasaklanmış bulunan her türlü eşya, araç, gereç veya malzemeyi ceza infaz kurumlarına sokmak, bulundurmak, kullanmak" fiili hücreye koyma disiplin cezasını gerektiren eylemler arasında sayılmıştır.

19. Başvuranın haksız disiplin cezaları aldığına ilişkin iddiası muhatapın cevabi yazısı ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelendiğinde; başvurunun konusunu oluşturan disiplin cezalarının 4/8/2023 tarihinde yaşanan olayın akabinde Disiplin Kurulu tarafından mevzuata uygun olarak verildiği anlaşıldığından muhatap tarafından hak ihlalinin gerçekleştirilmediği değerlendirilmiştir.

20. Bu doğrultuda, başvuranın bulunduğu oda ile revir odasında darp edildiği, infaz ve koruma başmemurluğu odasında hakaretlere maruz kaldığı iddiasının kabul edilmez olduğu; haksız disiplin cezaları aldığı iddiası kapsamında ise ihlal bulunmadığı değerlendirilmekle birlikte; Kurumda güvenlik kamerası bulunmayan alanlar ile güvenlik kamerası bulunan ancak kameraların görüş açısı yönünden kör noktaların olduğu alanlarda Kurum personeli tarafından yaka kamerasının kullanılması hususu tavsiye edilmektedir.

21. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

12/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye